
Teorier om hyperaktivitet

BOKOVERSIKT

Målgruppe er forskere og klinikere med interesse og oppgaver innen nevropsykologi. Boken er lagt opp som en forskningsrapport/forelesningsserie. Intensjonen er å presentere et helhetsbilde av AD/HD-tilstanden, en teoretisk fremstilling av forstyrrelsens karakter og en bredere forståelse av selvkontroll.

Boken kan nærmest sies å ha form som en roman, sidene er tettskrevne og med få markeringer og avsnitt. Språket er oftest lettlest, men ordrikt, og Russell A. Barkley lokker med at han vil komme frem med ny og viktig teori. Innholdet er preget av en omfattende og oppsummerende henvisning til forskningsresultater i feltet, og det er en referanseliste på 40 sider, med 710 henvisninger.

Hovedbudskapet er at AD/HD ikke er en oppmerksomhetssvikt, men manglende kontroll, og at AD/HD er en utviklingsforstyrrelse med manglende eller forsinket evne til internalisering og tidsopplevelse. Vanskene ligger ikke i sorteringen av innkomne stimuli, men i bearbeiding og sortering frem til de utførende funksjonene. Arvelige faktorer utgjør 80 %, angir Barkley, og psykososiale faktorer mener han det er liten grunn til å bry seg med. Han ønsker å plassere stimulerbarhet på sidelinjen ”som spøkelseskomponenter”, og argumenterer for at både språk og selvkontroll er medfødte instinkter, innleiret i hjernens utvikling.

I en presentasjon av sin ”kombinasjonsmodell” prøver han å favne det meste også av barns utvikling inn i en strikt atferd og kognitiv forståelse, inkludert vilje. Dette forsøket på å favne en helhet blir etter mitt syn ganske absurd, og han strever nok med det selv, men angir at det ikke skal bli enkelt å motbevise. Han har mye forskning å vise til, men havner kanskje likevel på jorden?

Den første delen gav meg noe, men bevisførselen for hans nye teori hang ikke sammen, og røpet en manglende kjennskap til forskning om barns utvikling. Barkley angir at boken er forsøk på å forfine, avklare og utbygge ideer fra artikkelen *Behavioral inhibition, sustained attention and executive functions* (1). Kanskje den kan anbefales som en begynnelse, i tillegg til hans tidligere vel anerkjente bidrag til nevropsykologien.

GyridGylseth

Barne- og ungdomspsykiatrisk avdeling

LITTERATUR

1. Barkley RA. Behavioral inhibition, sustained attention and executive functions. Psych Bulletin 1997; 121: 65 – 94.

Publisert: 30. april 2001. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 21. februar 2026.